

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Nc/2/2018
Identifikačné číslo spisu: 1211218651
Dátum vydania rozhodnutia: 13.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Edita Bakošová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1211218651.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne SKI CENTRUM - Banská Štiavnica, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Haburská 49/A, IČO: 36 050 440, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mišík, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 21/A, za ktorú koná advokát JUDr. Michal Mišík, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Mierová 19, IČO: 00 686 832, o zaplatenie 3 309 889,79 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 51 C 145/2011, o vylúčení sudkýň Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z prejednávania a rozhodovania v spore vedenom na tomto súde pod sp. zn. 5 Cdo 24/2018, takto

rozhodol:

Sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Soňa Mesiarkinová a JUDr. Helena Haukvitzová n i e s ú v y l ú č e n é z prejednávania a rozhodovania v spore vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Cdo 24/2018.

Odôvodnenie

1. V konaní o dovolaní žalovanej vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) pod sp. zn. 5 Cdo 24/2018 žalobkyňa podaním doručeným najvyššiemu súdu 1. februára 2018 vzniesla námietku zaujatosti voči sudkyňiam tohto súdu JUDr. Soni Mesiarkinovej a JUDr. Helene Haukvitzovej. Námietku zaujatosti odôvodnila tým, že obe namietané sudkyne konali a rozhodovali v predmetnej veci v pôvodnom dovolacom konaní právoplatne ukončenom, vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 76/2016, v ktorom formulovali v uznesení o postúpení veci veľkému senátu silné presvedčenie ohľadom meritórnych otázok týkajúcich sa právnej kvalifikácie ako aj potreby prekonania judikatúry obchodnoprávných senátov najvyššieho súdu, s jednoznačným dopadom na rozhodnutie vo veci samej. Obe sudkyne následne pôsobili aj ako členky veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, JUDr. Soňa Mesiarkinová aj v pozícii predsedníčky veľkého senátu, ktorý túto etapu dovolacieho konania viedol pod sp. zn. 1 VCdo 4/2017. Veľký senát uznesením z 18. decembra 2017 vrátil vec na prejednanie pôvodnému senátu, pričom konštatoval absenciu podmienok na jeho postúpenie pre nedostatok judikátorného rozporu a v podstate skritizoval závery postupujúceho senátu 5 Cdo ohľadom potreby prekonania judikatúry iných senátov najvyššieho súdu a vyjadril sa k právnemu posúdeniu režimu súdnej veci. Žalobkyňa sa domnieva, že práve namietané sudkyne sa nestotožnili s uznesením

veľkého senátu o vrátení veci senátu 5 Cdo. V poradí treťom samostatnom konaní na dovolacom súde vedenom teraz pod sp. zn. 5 Cdo 24/2018 by mali opätovne konať a rozhodovať obe namietané sudkyne, ktoré sa podieľali na konaní a rozhodovaní v tomto spore už v konaniach vedených pod sp. zn. 5 Cdo 76/2017 a 1 VCdo 4/2017, v ktorých prejavili svoj názor na meritórne otázky v prejednávanej veci a vyslovili presvedčenie ohľadom právneho posúdenia odporujúce jeho posúdeniu zo strany veľkého senátu. Obe namietané sudkyne postúpením veci a formuláciou ich predstáv o rozhodnutí vo veci samej, tiež pre ich pôsobenie vo viacerých predchádzajúcich právoplatne skončených konaniach na dovolacom súde nadobudli pomer k prejednávanej veci, čo spochybňuje ich objektívnu nezaujatosť a nestrannosť rozhodovania. Takáto situácia vyvoláva objektívne pochybnosti o nezaujatosti konajúcich sudkýň k veci, čo odôvodňuje ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania pre ich pomer k sporu (§ 49 ods. 1 C.s.p.). Z týchto dôvodov žalobkyňa navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky JUDr. Soňa Mesiarkinová a JUDr. Helenu Haukvitzovú vylúčil z prejednávania a rozhodovania v spore vedenej na tomto súde pod sp. zn. 5 Cdo 24/2018.

2. Sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, JUDr. Soňa Mesiarkinová a JUDr. Helena Haukvitzová, vo vyjadrení k námietke zaujatosti zhodne uviedli, že sa necítia byť zaujaté a skutočnosti uvádzané žalobcom považujú za nedôvodné. Situácia, v ktorej sa strana sporu dozvedela o navrhovanom riešení právnej otázky (po oboznámení sa s uznesením, ktorým bola vec predložená veľkému senátu, ako aj uznesením, ktorým veľký senát vrátil vec opäť trojčlennému senátu), vyplynula z novej právnej úpravy, ktorá v Civilnom sporovom poriadku (ďalej len C.s.p.) zaviedla inštitút veľkého senátu (§ 48 C.s.p.) na posilnenie právnej istoty pri rozhodovaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Vyjadrenie právneho názoru príslušného senátu najvyššieho súdu s náležitým odôvodnením v uznesení, ktorým predkladá trojčlenný senát vec veľkému senátu, je jeho povinnosťou (§ 48 ods. 1 veta prvá C.s.p.), nakoľko na jeho základe veľký senát vec prijme na rozhodnutie, alebo vráti na prejednanie a rozhodnutie postupujúcemu (trojčlennému) senátu. Z uznesenia o vrátení veci však nevyplýva nesprávny právny záver v predmetnej veci, ale len tá skutočnosť, že vec nemala byť predložená veľkému senátu na prejednanie a rozhodnutie (podľa jeho názoru), nakoľko v danom prípade neexistuje judikatórny rozpor, t. j., nenastal odklon od rozhodnutí senátov občianskoprávneho kolégia, ale len od rozhodnutí senátov obchodnoprávneho kolégia. Pri akceptovaní názoru žalobcu o dôvodnosti ním tvrdenej zaujatosti, bola by spochybená sama podstata rozhodovania sudcu v sporoch a súčasne porušené základné ústavné právo strany sporu na zákonného sudcu. V predmetnej veci si trojčlenný senát uvedeným postupom plnil len svoje povinnosti vyplývajúce zo zákona (§ 48 ods. 1 C.s.p.).

3. Senát 4 C Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (§ 54 ods. 3 C.s.p. v spojení s Čl. IV bod 1 všeobecnej časti Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2018) preskúmal vec a posúdil opodstatnenosť námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

4. V zmysle § 49 ods. 1 C.s.p. je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Podľa § 49 ods. 3 C.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

5. Účelom ustanovenia § 49 ods. 1 C.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému týmto ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (por. obdobne b/, c/). Relevantný je však iba taký vzťah, ktorý by (vzhlľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej novej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor (prejednávanú právnu vec) a v

konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

6. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 C.s.p.) alebo na návrh strany (§ 52 C.s.p.). Námetka zaujatosti podaná jednou zo strán sporovej veci sa nepredkladá na zaujatie stanoviska či vyjadrenie druhej sporovej strane, o námietke zaujatosti rozhoduje nadriadený súd, teda nie inštančne vyšší súd (III. ÚS 824/2016). Ak je namietaný sudca senátu najvyššieho súdu, rozhodne o námietke zaujatosti iný senát najvyššieho súdu (§ 54 ods. 3 C.s.p.).

7. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

8. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 C.s.p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

9. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami C.s.p., ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

10. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (por. napr. Piersack proti Belgicku).

11. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (por. napr. Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti [viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

12. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania sporu.

13. Aj Ústava Slovenskej republiky deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojím významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho kolektívu. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne

skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (por. tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležitá, ale nie rozhodujúca; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

14. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaújato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

15. V ustanovení § 49 ods. 2 C.s.p. je výslovne definované tzv. zákonné vylúčenie sudcu a to vtedy, ak sudca rozhodoval spor na súde inej inštalácie. V prejednávanej spore o takýto prípad nejde.

16. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti namietaných sudkýň, členiek senátu 5 Cdo, ktorý má v zmysle rozvrhu práce dovolanie žalovanej prejednať a o ňom rozhodnúť, najvyšší súd uvádza, že je potrebné konštatovať, že namietané sudkyne sa necítili byť zaujaté a skutočnosti uvádzané žalobcom v námietke zaujatosti považujú za nedôvodné.

17. Vo vzťahu k námietke žalobkyne, že namietané sudkyne nadobudli pomer k sporu v predchádzajúcich, právoplatne skončených konaniach (5 Cdo 76/2016 a 1 VCdo 4/2017), v ktorých vyjadrili svoj právny názor na prejednávaný spor, je potrebné zdôrazniť, že dovolacie konanie sa nedelí na „jednotlivé, právoplatne skončené etapy“, ale tvorí jeden ucelený celok a to od doručenia dovolania súdu prvej inštalácie (v danom prípade 29. apríla 2016) až do času konečného rozhodnutia dovolacím súdom o podanom dovolaní. Treba tiež uviesť, že v spore SKI CENTRUM - Banská Štiavnica, s. r. o. proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (sp. zn. 51 C 145/2011 Okresného súdu Bratislava I) koná najvyšší súd stále len na základe toho istého dovolania. Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo dosiaľ podrobené žiadnemu meritórnemu prieskumu. O „právoplatnom skončení“ dovolacích konaní sp. zn. 5 Cdo 76/2016 a 1 VCdo 4/2017 v zmysle prijatia záverov o opodstatnenosti alebo neopodstatnenosti (dôvodnosti, správnosti v ňom obsiahnutej argumentácie) dovolania zatiaľ nemožno hovoriť; k „skončeniu“ konania na najvyššom súde pod určitou spisovou značkou došlo len z hľadiska evidenčného (administratívneho), a to v súvislosti s postúpením veci trojčlenným senátom veľkému senátu a (späťne) s vrátením veci veľkým senátom trojčlennému senátu. Posudzovaná bola zatiaľ len jedna otázka procesnoprávnej povahy, a to otázka, či vec má prejednať a rozhodnúť trojčlenný senát, ale sedemčlenný (veľký) senát; k posudzovaniu merita veci dosiaľ nedošlo.

18. Žalobkyňa na podporu svojej argumentácie uvádza pomerne obsiahlu citáciu uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 44/2013 a jeho nálezu II. ÚS 454/2016, v ktorých však nebola riešená otázka totožná s nastolenou otázkou v predmetnej spore.

19. V konaní II. ÚS 44/2013 sa sťažovateľ domáhal vylúčenia dvoch sudcov ústavného súdu z prejednávania a rozhodovania sporu. Jedného z dôvodov jeho pomeru k účastníkovi konania založeného na spoločnej politickej minulosti a jeho politickom presvedčení, druhého namietaného sudcu potom z dôvodu vydania odlišného stanoviska, v ktorom vyjadril nesúhlas s rozhodnutím väčšiny Pléna Ústavného súdu. Ústavný súd u prvého namietaného sudcu považoval za rozhodujúce pre jeho vylúčenie to, že obaja aktéri namietaného vzťahu boli v danej situácii ustanovení za tú istú politickú stranu do nie nevýznamných funkcií v rámci zákonodarného zboru, v dôsledku čoho možno dôvodne predpokladať, že miera ich politických kontaktov v danom období bola podstatne vyššia než u tzv. „radových“ poslancov a že táto okolnosť môže pri objektívnom vnímaní všetkých okolností prípadu zakladať pre vonkajšieho pozorovateľa odôvodnené pochybnosti o tom, že sudca bude schopný posudzovať konanie prezidenta, ktoré je predmetom sťažnosti sťažovateľa, s nevyhnutnou nestrannosťou. Vo vzťahu k

druhému namietanému sudcovi ústavný súd uviedol, že námietky voči nemu možno vnímať tým spôsobom, že patria do kategórie prípadov, kde si sudca v inom konaní mohol vytvoriť názor na vec, keď svoj názor vyjadril v odlišnom stanovisku k rozhodnutiu. Zároveň však uviedol, že samotný fakt, že sudca podal odlišné stanovisko vo veci súvisiacej s prerokúvanou vecou, v ktorej ústavný súd posudzoval súlad zmeny pravidla tajnej voľby na pravidlo voľby verejnej s ústavou, nie je dôvodom na jeho vylúčenie. Za dôvod pre jeho vylúčenie považoval skutočnosť, že tento sudca podal odlišné stanovisko vo veci, ktorá má súvislosť s prerokúvanou vecou, čo vzbudzuje legitímnu obavu z nedostatku jeho neustrannosti v konkrétnej prerokúvanej veci.

20. Nálezom II. ÚS 454/2016 ústavný súd vyslovil porušenie práv účastníka konania podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ku ktorému názoru dospel na základe toho, že v konaní namietaní štyria sudcovia najvyššieho súdu ako členovia senátov dovolacieho súdu rozhodovali vo veci sťažovateľa spolu trikrát, pričom nerozhodovali vždy len v rámci mimoriadneho dovolania, ale aj v rámci riadneho dovolania v sťažovateľovej veci.

21. V prejednávanej veci však nejde ani o jeden z vyššie uvedených prípadov, pretože namietané sudkyne nerozhodovali v predmetnom spore na súde inej inštancie a nerozhodovali ani ako sudkyne najvyššieho súdu v rámci iného dovolacieho konania, a nemali s vecou „do činenia predtým, resp. v skoršej fáze v inom postavení“ (por. námietky žalovanej, str. 3 prvý odsek).

22. Podľa § 48 ods. 1 C.s.p., ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnomu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.

23. Povinnosť senátu najvyššieho súdu postúpiť vec veľkému senátu je priamo zakotvená v prvej vete vyššie citovaného ustanovenia a nie je založená na voľnej úvahe postupujúceho (trojčlenného) senátu. Povinnosť náležite odôvodniť odlišný právny názor v uznesení o postúpení veci *expressis verbis* ukladá postupujúcemu senátu druhá veta citovaného ustanovenia. Toto uznesenie má povahu rozhodnutia, ktorým sa upravuje vedenie konania a vzťahujú sa naň príslušné ustanovenia o uznesení (§ 234 - § 238 C.s.p.) s tým, že stranám sporu sa nedoručuje a nie je proti nemu prípustný žiadny opravný prostriedok. Podstatou uznesenia je čo najpodrobnejšie vecné zdôvodnenie odlišného právneho názoru predkladajúceho senátu (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha 2016: C.H.BECK, str.198).

24. Vzhľadom na vyššie uvedené nie je možné prisvedčiť názoru žalobkyne, že namietané sudkyne nadobudli pomer k veci tým, že „formulovali v uznesení o postúpení veci veľkému senátu silné presvedčenie ohľadom meritórnych otázok“, pretože uznesenie o postúpení veci nie je rozhodnutím vo veci samej (por. vyššie) a odôvodniť odlišný právny názor v predkladajúcom uznesení je zákonnou povinnosťou postupujúceho senátu (por. § 48 ods. 1 veta druhá C.s.p.), pričom záväznosť v uznesení vysloveného právneho názoru pre postupujúci, ani pre veľký senát z ničoho nevyplýva. Je však potrebné zdôrazniť, že porušenie povinnosti danej ust. § 48 ods. 1 C.s.p. predložiť vec veľkému senátu nie je iba porušením tohto zákonného ustanovenia, ale je zároveň porušením čl. 48 ods. 1 vety prvej Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

25. Žalobkyňa preto nedôvodne namieta, že uvedením dôvodov v uznesení o postúpení veci veľkému senátu namietané sudkyne nadobudli pomer k veci odôvodňujúci ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania, pretože plnili len povinnosť vyplývajúcu im priamo zo zákona. Pokiaľ by bol správny právny názor žalobkyne o tom, že namietané sudkyne vyjadrením a vysvetlením svojich právnych názorov v uznesení o postúpení veci veľkému senátu nadobudli pomer k veci so zreteľom na ktorý sú vylúčené z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci, boli by vylúčené aj z rozhodovania o tej istej veci v procesnej pozícii členiek veľkého senátu. Taký názor by, a to vzhľadom na právnu úpravu danú § 48 C.s.p., nielen v danom prípade, ale aj v budúcnosti vo všetkých obdobných prípadoch paralyzoval rozhodovanie veľkého senátu. Názor, že sudca sa splnením zákonnej povinnosti odôvodniť postupujúce

uznesenie, ktorá mu vyplýva z § 48 C.s.p., stáva sudcom zaujatým a vylúčeným z ďalšieho konania, je nesprávny, nelogický a nemajúci oporu v zákone. Vo všeobecnosti musí platiť, že ak je strana sporu informovaná o tom, že trojčlenný senát postúpil určitú vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu (a získa informáciu dokonca aj o tom, aké právne názory viedli trojčlenný senát k postúpeniu veci veľkému senátu), nemala by tá procesná strana, ktorá s právnymi závermi vyjadrenými v postupujúcom uznesení nesúhlasí, zneužívať svoje procesné oprávnenie namietat' zaujatosť sudcu (čl. 5 základných princípov C.s.p.) a podanou námietkou zaujatosti sa snažiť o účelové dosiahnutie zmeny v zložení príslušného senátu.

26. Podľa § 48 ods. 2 C.s.p. veľký senát sa skladá z predsedu senátu a šiestich sudcov. Predsedom veľkého senátu je predseda príslušného kolégia najvyššieho súdu. Členmi veľkého senátu sú sudcovia senátu najvyššieho súdu, ktorý vec postúpil veľkému senátu podľa odseku 1, a traja sudcovia tohto kolégia určení rozvrhom práce najvyššieho súdu.

27. Na tomto mieste je potrebné zároveň zdôrazniť (vzhľadom na námietku žalobkyne, že JUDr. Soňa Mesiarkinová pôsobila vo veľkom senáte aj v pozícii jeho predsedníčky ktorý túto etapu dovolacieho konania viedol), že JUDr. Soňa Mesiarkinová s účinnosťou od 13. októbra 2017 prestala byť predsedníčkou občianskoprávneho kolégia a to na základe Opatrenia č. 16. predsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (Spr: 1295/2017 z 12. októbra 2017) a v čase od 14. augusta 2017 do 13. októbra 2017 postupovala len v zmysle § 48 ods. 4 C.s.p.

28. Dôvodom pre vylúčenie namietaných sudkýň pre pomer k veci, vzhľadom k ustanoveniu § 48 ods. 2 C.s.p. nemôže byť ich účasť na rozhodovaní predmetnej veci vo veľkom senáte, pretože zloženie veľkého senátu vyplýva priamo zo zákona. Znovu treba pripomenúť (por. už vyššie uvedené), že dovolacie konanie tvorí jeden ucelený celok a nemožno ho deliť na „samostatné právoplatne skončené konania“. Navyše, v prejednávanej veci ani v prípade uznesenia veľkého senátu z 18. decembra 2017 sp. zn. 1 VCdo 4/2017, ktorého členkami v zmysle § 48 ods. 2 C.s.p. boli aj namietané sudkyne, sa nejedná o meritorne rozhodnutie, ale ide zase len o rozhodnutie, ktorým sa upravuje vedenie konania. Posudzovanie zhody, či odlišnosti právneho názoru v prejednávanej veci veľkým senátom nie je meritorným riešením sporu, ale ide v materiálnom zmysle o predbežné posúdenie za účelom zistenia, či je daná príslušnosť veľkého senátu na prejednanie veci, alebo nie. Veľký senát v uznesení, ktorým vracia vec na prejednanie a rozhodnutie predkladajúcemu senátu preto ani nevyslovuje svoj právny názor na rozhodnutie vo veci samej, rieši len svoje oprávnenie rozhodnúť o podanom dovolaní (por. bod 25. uznesenia 1 VCdo 4/2017, tiež stanovisko pléna Najvyššieho súdu Českej republiky č. Plsn 1/2011 na ktoré v bode 26. svojho uznesenia veľký senát odkazuje - nesprávne uvedené ako Plns).

29. Z uvedeného je teda jednoznačné, že uvedením dôvodov, pre ktoré sa postupuje vec na rozhodnutie veľkému senátu, ani uvedením dôvodov, pre ktoré veľký senát vracia vec na prejednanie trojčlennému senátu, namietané sudkyne nemohli nadobudnúť pomer k prejednávanej veci, a nemožno z toho ani vyvodit', že žalobkyňa bude v konečnom dôsledku v spore neúspešná, t. j. nemožno vyvodit', akým spôsobom konajúci trojčlenný senát spor meritorne rozhodne.

30. Keďže existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikat' pochybnosti o nestrannosti namietaných sudkýň nebola preukázaná, najvyšší súd rozhodol, že sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, JUDr. Soňa Mesiarkinová a JUDr. Helena Haukvitzová, nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania sporu vedenom na tomto súde pod sp. zn. 5 Cdo 24/2018.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.